

LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET

Kysely vaihtoehtohoidoista lääkäreille 2021

Suomen Lääkäriliitto

Tutkimuksen toteutus

Taloustutkimus on toteuttanut tämän tutkimuksen Suomen Lääkäriliiton toimeksiannosta. Lääkäriliitto toteutti kaksi erillistä kyselytutkimusta, jotka liittyvät Lääkäriliiton Tutkitun tiedon -teemavuoteen ja sitä tukevaan kärkihankkeeseen. Tuloksia julkistetaan Suomi Areenan yhteydessä heinäkuussa 2021. Toinen kyselyistä kohdistettiin lääkäreille ja toinen suomalaiselle aikuisväestölle. Tämä raportti sisältää tulokset lääkärien kyselystä.

Tutkimuksessa kartoitetaan mielipiteitä vaihtoehtohoidoista ja niiden hoitomuodoista. Lisäksi selvitetään, kuinka usein potilaat tai muu hoitohenkilökunta kysyy neuvoa tai ohjeita vaihtoehtohoidoista.

Tutkimus toteutettiin sähköpostikyselynä 11.– 30.5.2021 välisenä aikana. Tutkimukseen kutsuttiin 5 000 työikäistä lääkäriä, joista tutkimukseen vastasi 834 lääkäriä (vastausprosentti 17,3).

Vastaajajoukon rakenne, n=834

Sukupuoli

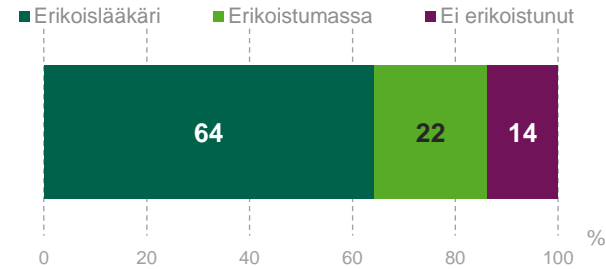

62 %

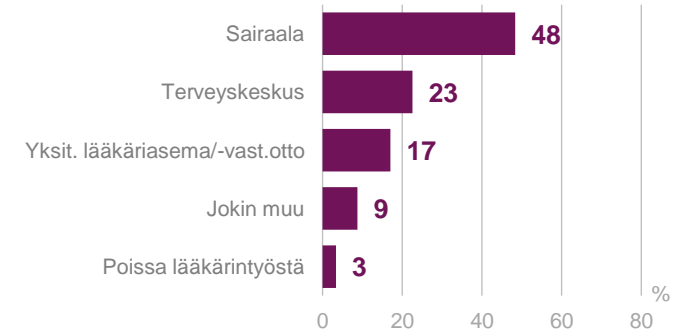

38 %

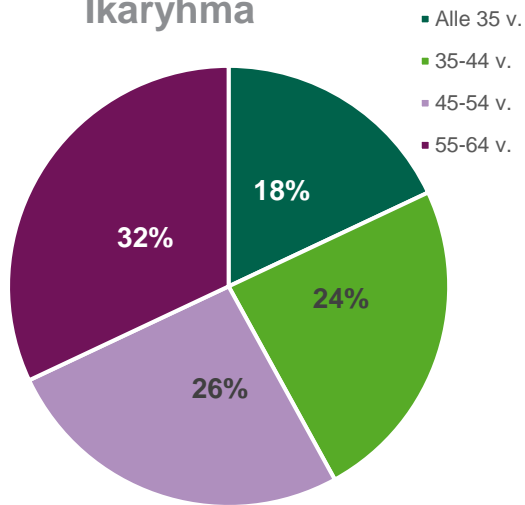
Erikoistumisvaihe

Päätoimen toimipaikka

Ikäryhmä

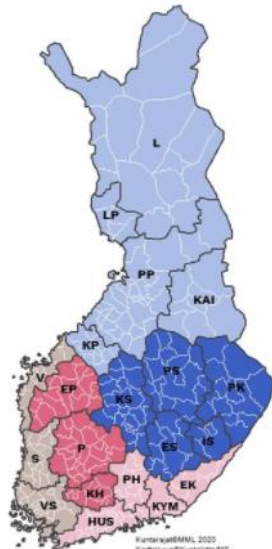

Erva-alueet

13 %
OYS

19 %
TAYS

15 %
TYKS

14 %
KYS

40 %
HYKS

Erikoisala

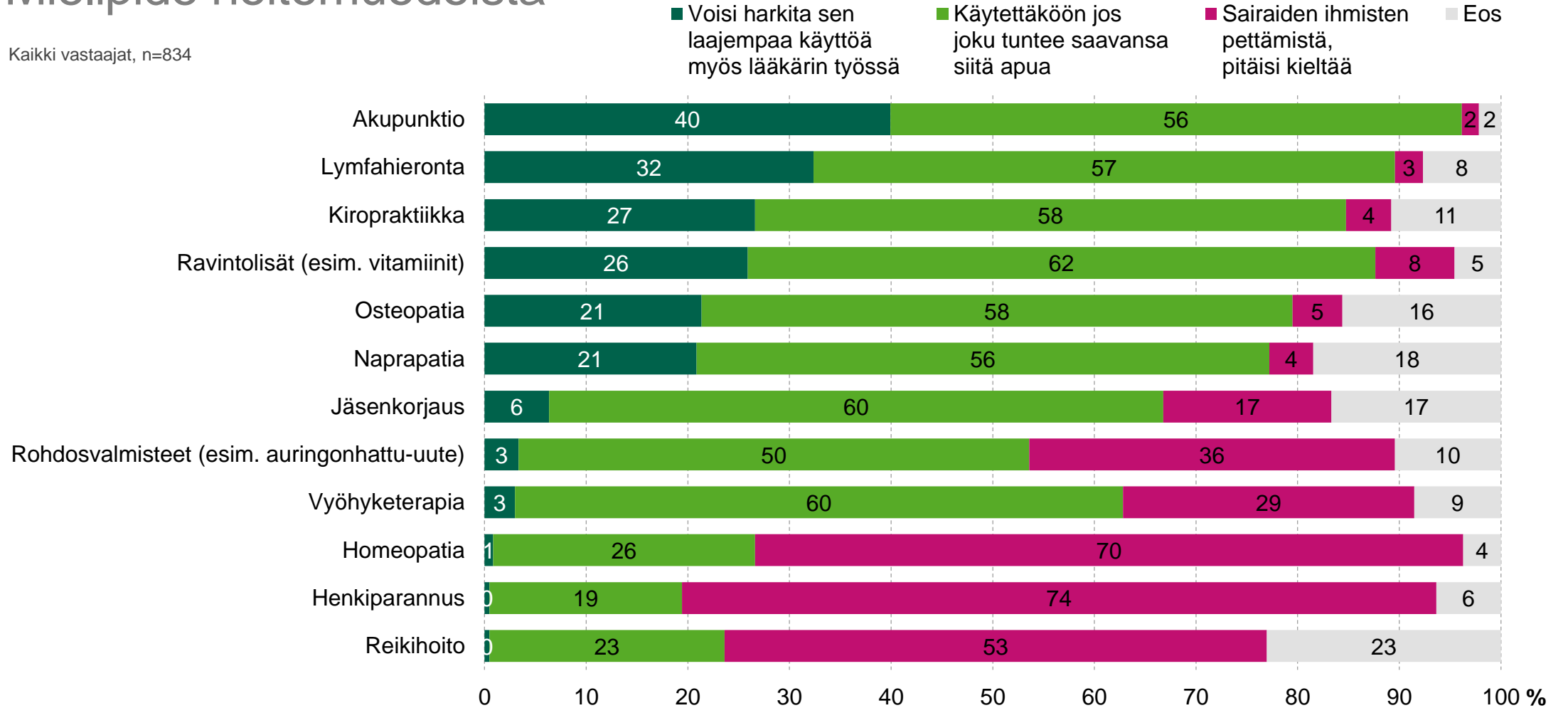

Mielipiteet hoitomuodoista

Mielipide hoitomuodoista

Kaikki vastaajat, n=834

Mielipide hoitomuodoista – taustaryhmittäin 1(3)

Voisi harkita sen laajempaa käyttöä myös lääkärin työssä

	Erva-alueet						Sukupuoli		Ikäryhmät			
	Kaikki n=834	HYKS n=330	TYKS n=124	TAYS n=155	KYS n=115	OYS n=109	Nainen n=519	Mies n=315	Alle 35 vuotta n=149	35-44 vuotta n=204	45-54 vuotta n=214	55-64 vuotta n=267
Akupunktio	40	41	36	40	38	44	44	33	33	30	42	50
Lymfahieronta	32	38	35	25	28	28	37	25	27	25	36	38
Kiropraktiikka	27	27	31	27	30	17	27	26	13	21	30	36
Ravintolisät	26	29	22	19	25	31	26	26	27	28	25	25
Osteopatia	21	21	16	25	19	25	22	20	21	23	21	20
Naprapatia	21	20	22	21	21	23	19	24	12	16	20	31
Jäsenkorjaus	6	3	7	7	12	7	7	5	4	4	7	9
Rohdosvalmisteet	3	3	6	1	3	3	3	3	3	2	3	5
Vyöhyketerapia	3	3	4	3	0	6	4	1	3	2	1	5
Homeopatia	1	1	2	1	1	0	1	1	0	0	1	1
Henkiparannus	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	1
Reikihoito	0	1	0	1	1	0	1	0	0	1	0	0

%

Pienin

Suurin arvo

Mielipide hoitomuodoista – taustaryhmittäin 2(3)

Voisi harkita sen laajempaa käyttöä myös lääkärin työssä

	Erikoistumisvaihe				Päätoimen toimipaikka				
	Kaikki n=834	Erikoislääkäri n=535	Erikoistumassa n=184	Ei erikoistunut n=115	Sairaala n=403	Terveyskeskus n=188	Yksityinen lääkäriasema/ -vastaanotto n=142	Jokin muu n=73	Poissa lääkärityöstä n=28
Akupunktio	40	42	31	43	37	43	44	38	46
Lymfahieronta	32	34	29	31	28	34	39	36	43
Kiropraktiikka	27	30	15	28	22	29	34	26	36
Ravintolisät	26	24	28	30	21	32	30	26	25
Osteopatia	21	20	24	24	20	22	23	21	29
Naprapatia	21	22	14	26	17	21	29	23	32
Jäsenkorjaus	6	6	5	10	4	7	8	8	18
Rohdosvalmisteet	3	3	2	7	2	4	4	5	4
Vyöhyketerapia	3	3	2	6	2	4	3	3	14
Homeopatia	1	1	1	3	0	2	1	1	0
Henkiparannus	0	0	0	2	0	1	1	1	0
Reikihoito	0	0	1	2	0	2	0	1	0

Pienin

Suurin arvo

%

Mielipide hoitomuodoista – taustaryhmittäin 3(3)

Voisi harkita sen laajempaa käyttöä myös lääkärin työssä

Huom! Erikoistuminen yhteensä n=719	Erikoisala												
	ERIKOISTUNUT ERIKOISTU- MASSA n=719	Anestesiologia ja tehohoito n=57	Kirurgiset erikoisalat n=54	Kova-, nenä-, kurkku-, silmätaudit n=35	Lasten- taudit n=49	Naisten- taudit synnytykset n=39	Neurologia n=25	Psyki- atriset erikoisalat n=65	Radiologia n=26	Sisätautien erikoisalat n=66	Työterveys huolto n=64	Yleislääke tiede n=128	Muu erikoisala n=111
Akupunktio	39	40	41	26	24	64	48	38	38	30	47	44	35
Lymfahieronta	33	28	43	14	27	44	28	23	19	35	52	35	29
Kiropraktiikka	26	33	24	17	22	23	20	26	27	24	39	31	20
Ravintolisät	25	25	22	34	31	21	24	28	19	18	23	32	21
Osteopatia	21	16	13	17	24	26	24	22	23	20	31	23	16
Naprapatia	20	21	13	17	16	15	8	23	19	18	34	22	19
Jäsenkorjaus	6	5	7	6	4	0	8	5	4	0	13	9	5
Rohdosvalmisteet	3	9	2	0	2	8	0	3	0	0	2	4	2
Vyöhyketerapia	3	4	2	3	4	3	0	2	0	2	2	4	3
Homeopatia	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1
Henkiparannus	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Reikihoito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1

%

Pienin

Suurin arvo

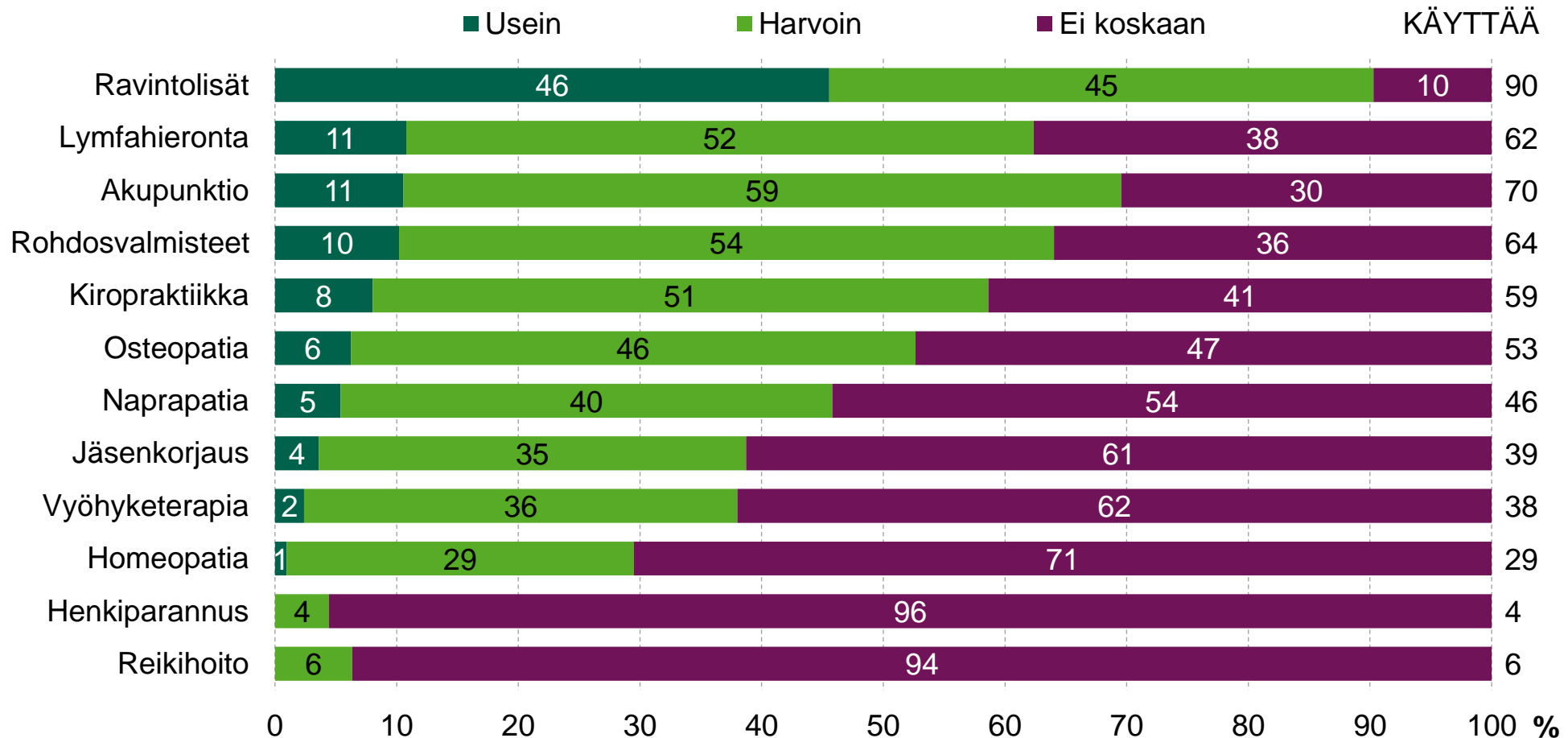

Lääkärien mielipiteet hoitomuodoista

- Lääkärit suhtautuvat joihinkin vaihtoehtohoitoihin sallivasti ja olisivat valmiita harkitsemaan niiden laajempaa käyttöä myös lääkärin työssä.
  - Vahvin asema on akupunktiolla, jonka laajempaa käyttöä harkitsisi 40 %:a lääkäreistä. Vähintään joka neljäs lääkäri harkitsisi myös lymfahieronnan, kiropraktiikan tai ravintolisien käyttöä. Joka viides lääkäri voisi harkita myös osteopatian tai naprapatian käyttöä.
  - Useimmat lääkärit hyväksyvät vaihtoehtohoitojen käytön niissä tapauksissa, joissa joku tuntee saavansa niistä apua.
  - Selvä enemmistö lääkäreistä suhtautuu kielteisesti henkiparannukseen, homeopatiaan ja reikihoitoon.
-

Käyttääkö potilaat tai muu hoitohenkilökunta asiantuntemustasi kysyen ohjeita tai neuvoja vaihtoehtohoidoista?

Kysyykö potilaat tai muu hoitohenkilökunta ohjeita tai neuvoja vaihtoehtohoidoista – Taustaryhmittäin 1(3)

Usein-osuus %

	Erva-alueet						Sukupuoli		Ikäryhmät			
	Kaikki n=834	HYKS n=330	TYKS n=124	TAYS n=155	KYS n=115	OYS n=109	Nainen n=519	Mies n=315	Alle 35 vuotta n=149	35-44 vuotta n=204	45-54 vuotta n=214	55-64 vuotta n=267
Ravintolisät	46	50	39	43	46	41	49	40	58	49	42	39
Lymfahieronta	11	12	11	8	12	8	13	7	9	8	12	13
Akupunktio	11	11	15	6	16	6	10	11	8	6	11	15
Rohdosvalmisteet	10	11	10	8	13	8	12	7	13	8	13	8
Kiropraktiikka	8	7	12	6	14	1	6	12	5	6	8	11
Osteopatia	6	8	6	3	5	6	7	6	5	6	7	7
Naprapatia	5	5	11	3	4	6	4	7	3	3	4	9
Jäsenkorjaus	4	2	3	3	6	7	3	5	3	3	3	4
Vyöhyketerapia	2	3	2	1	3	2	3	1	2	3	2	2
Homeopatia	1	2	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1
Henkiparannus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reikihoito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

%

Pienin

Suurin arvo

Kysyykö potilaat tai muu hoitohenkilökunta ohjeita tai neuvoja vaihtoehtohoidoista – Taustaryhmittäin 2(3)

Usein-osuus %

	Erikoistumisvaihe				Päätoimen toimipaikka				
	Kaikki n=834	Erikoislääkäri n=535	Erikoistumassa n=184	Ei erikoistunut n=115	Sairaala n=403	Terveyskeskus n=188	Yksityinen lääkäriasema/ -vastaanotto n=142	Jokin muu n=73	Poissa lääkärityöstä n=28
Ravintolisät	46	41	57	46	40	64	45	38	29
Lymfahieronta	11	13	8	8	9	14	13	7	7
Akupunktio	11	11	10	11	8	11	16	15	11
Rohdosvalmisteet	10	10	10	14	8	17	8	8	7
Kiropraktiikka	8	8	6	11	4	9	17	11	7
Osteopatia	6	5	8	8	4	7	11	5	11
Naprapatia	5	6	5	3	3	3	13	8	4
Jäsenkorjaus	4	3	4	4	2	5	6	3	0
Vyöhyketerapia	2	1	3	5	2	3	2	0	4
Homeopatia	1	1	2	2	1	1	1	1	0
Henkiparannus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reikihoito	0	0	0	0	0	0	0	0	0

%

Pienin

Suurin arvo

Kysyykö potilaat tai muu hoitohenkilökunta ohjeita tai neuvoja vaihtoehtohoidoista – Taustaryhmittäin 3(3)

Usein-osuus %

Huom! Erikoistuminen yhteensä n=719	Erikoisala												
	ERIKOISTUNUT ERIKOISTU- MASSA n=719	Anestesiologia ja tehohoito n=57	Kirurgiset erikoisalat n=54	Korva-, nenä-, kurkku-, silmätaudit n=35	Lasten- taudit n=49	Naisten- taudit synnytykset n=39	Neurologia n=25	Psyki- atriset erikoisalat n=65	Radiologia n=26	Sisätautien erikoisalat n=66	Työterveys huolto n=64	Yleislääke tiede n=128	Muu erikoisala n=111
Ravintolisät	45	23	26	20	47	51	68	35	8	62	45	65	50
Lymfahieronta	11	2	17	0	2	18	16	2	4	12	17	13	19
Akupunktio	10	9	6	0	2	10	36	9	0	5	20	15	11
Rohdosvalmisteet	10	2	9	0	4	10	8	6	0	14	11	16	13
Kiropraktiikka	8	2	7	6	2	0	16	2	4	2	19	13	10
Osteopatia	6	4	4	0	4	5	20	0	0	3	14	8	8
Naprapatia	6	2	6	3	4	0	16	0	0	2	20	6	7
Jäsenkorjaus	3	0	2	0	4	3	8	0	0	0	9	6	5
Vyöhyketerapia	2	4	2	0	10	0	4	0	0	0	0	2	3
Homeopatia	1	0	2	0	2	0	4	0	0	0	0	2	1
Henkiparannus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reikihoito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

%

Pienin

Suurin arvo

Kuinka usein lääkäriltä kysytään vaihtoehtohoidoista?

- Potilaat tai muu hoitohenkilökunta hyödyntävät jonkin verran lääkäreiden asiantuntemusta vaihtoehtohoidoissa, mutta erot vaihtoehtohoitojen välillä ovat suuria.
  - Kaikkein useimmin lääkäriltä kysytään ohjeita tai neuvoja ravintolisistä, muista vaihtoehtohoidoista harvemmin.
  - Yli puolelta lääkäreistä oli vähintäänkin joskus kysytty akupunktiosta, rohdosvalmisteista, lymfahieronnasta, kiropraktiikasta ja naprapatiasta.
  - Useimmin vaihtoehtohoidoista kysytään terveyskeskuksessa tai yksityisvastaanotolla työskenteleviltä lääkäreiltä.
-

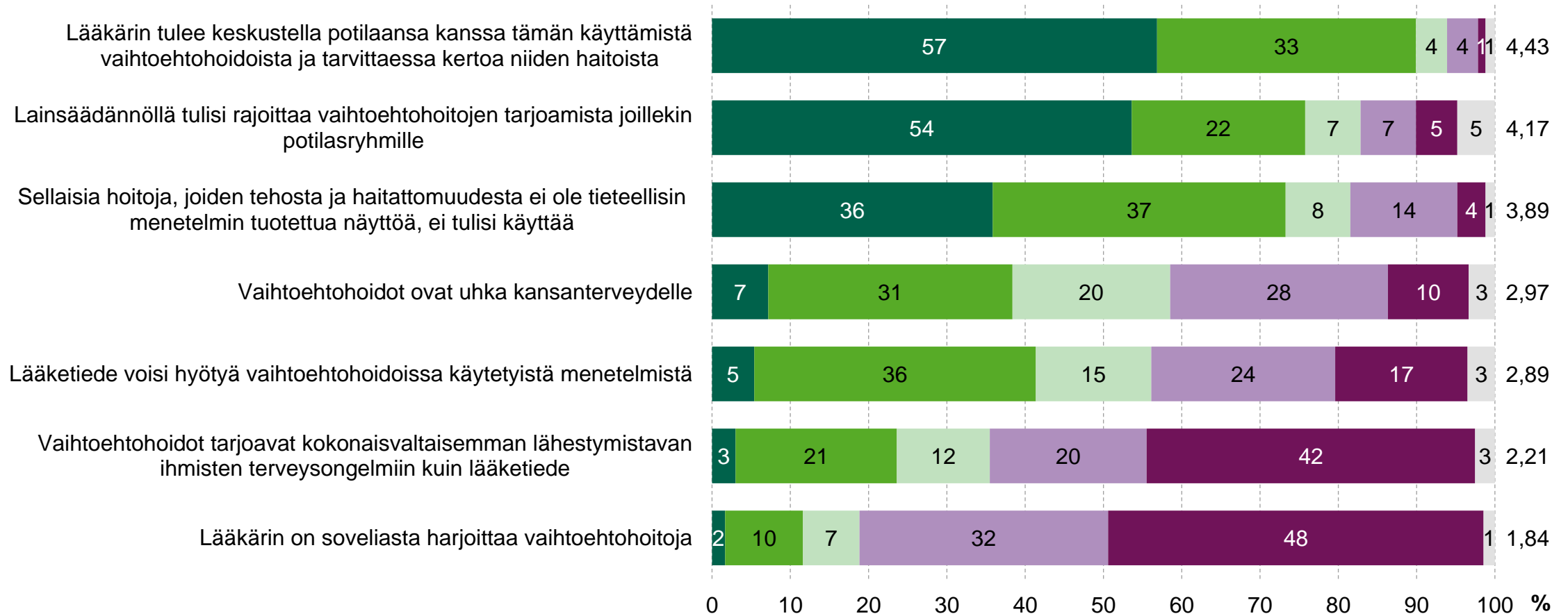
Mielipide vaihtoehtohoidoista

Mitä mieltä olet seuraavista vaihtoehtohoitoja koskevista väittämistä?

Kaikki vastaajat, n=834

■ 5 Täysin samaa mieltä ■ 4 Jonkin verran samaa mieltä ■ 3 Ei samaa eikä eri mieltä ■ 2 Jonkin verran eri mieltä ■ 1 Täysin eri mieltä ■ Eos Keskiarvo

Mielipide vaihtoehtohoidoista – taustaryhmittäin TOP2 1(3)

Kaikki vastaajat, n=834

TOP2=Täysin + jonkin verran samaa mieltä	Erva-alueet						Sukupuoli		Ikäryhmät			
	Kaikki n=834	HYKS n=330	TYKS n=124	TAYS n=155	KYS n=115	OYS n=109	Nainen n=519	Mies n=315	Alle 35 vuotta n=149	35-44 vuotta n=204	45-54 vuotta n=214	55-64 vuotta n=267
Lääkärin tulee keskustella potilaansa kanssa tämän käyttämistä vaihtoehtohoidoista ja tarvittaessa kertoa niiden haitoista	90	90	91	90	88	92	90	90	96	89	87	90
Lainsäädännöllä tulisi rajoittaa vaihtoehtohoitojen tarjoamista joillekin potilasryhmille	76	75	77	74	72	82	73	80	84	78	76	69
Sellaisia hoitoja, joiden tehosta ja haitattomuudesta ei ole tieteellisin menetelmin tuotettua näyttöä, ei tulisi käyttää	73	71	77	74	66	82	71	77	76	72	76	71
Lääketiede voisi hyötyä vaihtoehtohoidoissa käytetyistä menetelmistä	41	45	33	39	39	46	48	31	45	37	43	42
Vaihtoehtohoidot ovat uhka kansanterveydelle	38	37	48	34	38	40	34	46	48	35	40	34
Vaihtoehtohoidot tarjoavat kokonaisvaltaisemman lähestymistavan ihmisten terveysongelmiin kuin lääketiede	24	20	27	25	28	25	31	11	19	24	28	23
Lääkärin on soveliaista harjoittaa vaihtoehtohoitoja	12	12	12	10	15	9	13	9	9	7	13	16

%

Pienin

Suurin arvo

Mielipide vaihtoehtohoidoista – taustaryhmittäin TOP2 2(3)

Kaikki vastaajat, n=834

TOP2=Täysin + jonkin verran samaa mieltä	Erikoistumisvaihe				Päätoimen toimipaikka				
	Kaikki n=834	Erikoislääkäri n=535	Erikoistumassa n=184	Ei erikoistunut n=115	Sairaala n=403	Terveyskeskus n=188	Yksityinen lääkäriasema/ -vastaanotto n=142	Jokin muu n=73	Poissa lääkärintyöstä n=28
Lääkärin tulee keskustella potilaansa kanssa tämän käyttämistä vaihtoehtohoidoista ja tarvittaessa kertoa niiden haitoista	90	89	92	91	90	92	88	88	93
Lainsäädännöllä tulisi rajoittaa vaihtoehtohoidojen tarjoamista joillekin potilasryhmille	76	75	81	72	75	77	81	68	64
Sellaisia hoitoja, joiden tehosta ja haitattomuudesta ei ole tieteellisin menetelmin tuotettua näyttöä, ei tulisi käyttää	73	73	77	69	73	73	75	77	61
Lääketiede voisi hyötyä vaihtoehtohoidoissa käytetyistä menetelmistä	41	39	42	50	38	50	39	36	50
Vaihtoehtohoidot ovat uhka kansanterveydelle	38	38	41	37	41	32	42	36	32
Vaihtoehtohoidot tarjoavat kokonaisvaltaisemman lähestymistavan ihmisten terveysongelmiin kuin lääketiede	24	24	22	27	23	27	23	22	21
Lääkärin on soveliaista harjoittaa vaihtoehtohoitoja	12	11	10	16	9	12	15	12	21

%

Pienin

Suurin arvo

Mielipide vaihtoehtohoidoista – taustaryhmittäin TOP2 3(3)

Kaikki vastaajat, n=834

	ERIKOISALA												
	ERIKOISTUNUT ERIKOISTUMASSA n=719	Anestesiologia ja tehohoito n=57	Kirurgiset erikoisalot n=54	Korva-, nenä-, kurkku-, silmätaudit n=35	Lastentaudit n=49	Naisten-taudit synnytykset n=39	Neurologia n=25	Psykiatriset erikoisalot n=65	Radiologia n=26	Sisätautien erikoisalot n=66	Työterveys huolto n=64	Yleislääketiede n=128	Muu erikoisala n=111
Huom! Erikoistuminen yhteensä n=719 <i>TOP2=Täysin + jonkin verran samaa mieltä</i>													
Lääkärin tulee keskustella potilaansa kanssa tämän käyttämistä vaihtoehtohoidoista ja tarvittaessa kertoa niiden haitoista	90	91	80	74	94	97	92	95	81	89	88	92	91
Lainsäädännöllä tulisi rajoittaa vaihtoehtohoidojen tarjoamista joillekin potilasryhmille	76	72	80	77	73	82	84	72	69	80	78	74	77
Sellaisia hoitoja, joiden tehosta ja haitattomuudesta ei ole tieteellisin menetelmin tuotettua näyttöä, ei tulisi käyttää	74	79	70	71	73	74	68	69	77	79	78	73	73
Lääketiede voisi hyötyä vaihtoehtohoidoissa käytetyistä menetelmistä	40	42	30	26	45	54	40	42	35	38	41	50	32
Vaihtoehtohoidot ovat uhka kansanterveydelle	39	39	48	54	41	31	44	28	38	42	38	33	41
Vaihtoehtohoidot tarjoavat kokonaisvaltaisemman lähestymistavan ihmisten terveysongelmiin kuin lääketiede	23	19	22	9	24	36	24	26	12	20	20	29	23
Lääkärin on soveliasta harjoittaa vaihtoehtohoitoja	11	18	11	0	4	10	4	18	4	9	16	15	7

%

Pienin

Suurin arvo

Lääkärien mielipiteet vaihtoehtohoidoista

- Lääkärit ovat vahvasti samaa mieltä siitä, että heidän tulee keskustella potilaan kanssa tämän käyttämisestä vaihtoehtohoidoista ja tarvittaessa kertoa niiden haitoista – hyvin harva lääkäri on tästä eri mieltä.
  - Enemmistö lääkäreistä on sitä mieltä, että lainsäädännöllä tulisi rajoittaa vaihtoehtohoitojen tarjoamista jollekin potilasryhmälle eikä sellaisia hoitoja tulisi käyttää, joiden tehosta ja haitattomuudesta ei ole tieteellisin menetelmin tuotettua näyttöä.
  - Eniten lääkärien mielipiteitä jakaa se, onko vaihtoehtohoidot uhka kansanterveydelle ja hyötyisikö lääketiede vaihtoehtohoidoissa käytetyistä menetelmistä.
  - Lääkärit suhtautuvat jyrkästi ammattikuntansa soveliaisuuteen harjoittaa vaihtoehtohoitoja – kahdeksan kymmenestä (80 %) ei pidä sitä soveliaana.
  - Enemmistön (62 %) mielestä vaihtoehtohoidot eivät myöskään tarjoa kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa ihmisten terveysongelmiin kuin lääketiede.
-

LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET

